

De zelfcontrole BAG

Toelichting bij de vragenlijst ENSIA BAG

Versie 1.0

Datum	1 juli 2020
Status	definitief

Colofon

Ministere van BZK
Directie Ruimtelijke Ordening
Afdeling Beleid Geo-informatie

Contactpersoon

Toezichthouder-BAG-BGT-BRO@minbzk.nl

Versie

1.0

Inhoud

De zelfcontrole BAG.....	1
Zelfcontrole BAG.....	4
Ritme en regelmaat.....	4
PC-cyclus gemeenten.....	4
ENSIA/BIO.....	5
ENSIA/BAG.....	5
Dashboard Kadaster/kwaliteitsmanagement.....	5
Combi toezicht en Kwaliteitsmanagement Kadaster.....	5
De zelfcontrole BAG nader bezien.....	6
Uitgangspunten voor de zelfcontrole vragenlijst.....	6
1. Draagvlak.....	6
2. Kwaliteitsmanagement.....	6
3. Horizontale en verticale verantwoording.....	6
Informatie over de vragenlijst voor de zelfcontrole BAG.....	10
Opbouw van de vragenlijst.....	10
De professionele gemeente.....	10
Toelichting en guidance.....	10
Zelfcontrole met pluswaarde.....	10
Kwaliteitskader BAG.....	11
Scores.....	11
Uitvoering van de zelfcontrole BAG in 2020.....	12
ENSIA-systematiek.....	12
Te volgen tijdpad invullen en uploaden vragenlijst.....	12
Verantwoordingsrapportage.....	12
Verticaal toezicht.....	12
Te leveren inspanningen gemeente.....	12

Zelfcontrole BAG

In 2018 is de gewijzigde Wet bag van kracht geworden. Daarmee is ook het meedoen aan de ENSIA BAG zelfcontrole een wettelijke verplichting voor de bronhouders geworden.

Ritme en regelmaat

De vragenlijst voor de zelfcontrole zal jaarlijks worden ingevuld. Jaarlijks wordt de vragenlijst per 1 juli aan de gemeenten beschikbaar gesteld. En uiterlijk per 31 december zal deze volledig ingevuld moeten worden ingeleverd. Daarna is er nog tot uiterlijk 1 mei van het opvolgende jaar de tijd de volledige bestuursrapportage naar het systeem te uploaden. De rapportage betreft de bestuurlijke verantwoording van het college van B&W horizontaal aan de gemeenteraad en verticaal aan de toezichthouder BZK voor het gevoerde beleid over de BAG.

PC-cyclus gemeenten

Met het hiervoor beschreven ritme wordt aangesloten op de reguliere pc-cyclus van de gemeente(n).

ENSIA/BIO

Door de samenwerkende partners BZK, SZW, BZK en VNG/Realisatie, alsmede ICTU is een toezichtgereedschap ontwikkeld om op gemeenteniveau de implementatie van de BIO (baseline informatieveiligheid overheid) te monitoren. Deze monitor heeft de vorm van een zelfcontrole gekregen die primair wordt ingezet voor de horizontale verantwoording, de verantwoording aan de raad. De rapportage van de zelfcontrole gaat vergezeld van een collegeverklaring. Een externe audit op de collegeverklaring en de resultaten van de zelfcontrole dient extra zekerheid te verschaffen.

Gelijktijdig met de horizontale verantwoording wordt er ook verticaal verantwoording afgelegd over het gevoerde informatieveiligheidsbeleid. Dit ten behoeve van de verschillende verticale toezichthouders vanuit BZK en SZW. In het geval van geo-basisregistraties ligt de nadruk op gerealiseerde gegevenskwaliteit, niet zozeer op informatieveiligheidsaspecten.

ENSIA/BAG

Voor de BAG zelfcontrole wordt gebruikt gemaakt van de gereedschappen van ENSIA. Als domein van toezicht functioneert de BAG onder aansturing van de afdeling Beleid Geo-Informatie van Directie Ruimtelijke Ordening bij BZK.

Dashboard Kadaster/kwaliteitsmanagement

Het Kadaster heeft een dashboard ontwikkeld waarmee de operationele prestaties van gemeenten op het gebied van de BAG worden gemeten. BZK heeft bij Kadaster ook de kwaliteitsmanager BAG gepositioneerd. Deze kwaliteitsmanager dient gemeenten gevraagd en ongevraagd van advies op het terrein van operationele aangelegenheden BAG.

Combi toezicht en Kwaliteitsmanagement Kadaster

Met het formele toezicht door BZK langs de lijnen van de zelfcontrole en de operationele monitor door Kadaster ontstaat een combinatie waarmee een breed beeld van het presteren van gemeenten met betrekking tot de BAG wordt gegenereerd.

De zelfcontrole BAG nader bezien

De vragenlijst ENSIA-BAG 2020 is tot stand gekomen in samenwerking tussen de toezichthouder BZK en het Agendaoverleg van BAG BAO.

Uitgangspunten voor de zelfcontrole vragenlijst

1. Het instrument heeft voldoende draagvlak bij de gemeenten;
2. Het levert een bijdrage aan het kwaliteitsmanagement BAG op gemeenteniveau;
3. Het is geschikt voor zowel horizontale als verticale verantwoording;
4. Het levert geen onnodige toezichtdruk op.

1. Draagvlak

De vragen, toelichtingen en guidance voor de zelfcontrole zijn door gemeenten zelf ontwikkeld. Hierdoor kan gesteld worden dat het 'hun zelfcontrole' is geworden.

2. Kwaliteitsmanagement

De vragenlijst richt zich met name op de governance van de BAG binnen de gemeente. Zijn de noodzakelijke randvoorwaarden voor een adequaat functionerende BAG ingevuld en worden deze waar nodig onderhouden en geactualiseerd?. Hiermee wordt op governanceniveau een kwaliteitsbeeld geschetst.

Met het dashboard bij Kadaster en de kwaliteitsmanager aldaar, kan voor de gemeente een actueel operationeel kwaliteitsbeeld worden geschetst.

Met de combi van de twee beelden heeft de gemeente een breed kwaliteitsbeeld voor de BAG waar zij haar voordeel mee kan doen.

3. Horizontale en verticale verantwoording

Net als bij de zelfevaluatie informatieveiligheid is ook bij de zelfcontrole BAG als belangrijk uitgangspunt genomen dat voor de verticale verantwoording gebruikt gemaakt wordt van hetgeen ten behoeve van de horizontale verantwoording is opgesteld en geschreven.

Met deze handelwijze wordt gevolg gegeven aan een dringend verzoek van de VNG om te trachten de toezichtdruk waar mogelijk te beperken en de werkwijzen van verschillende toezichthouders te kalibreren.

Met de ingeleverde ingevulde vragenlijst wordt de gemeente in staat gesteld vanuit het systeem aan de hand van een modelrapportage een concept bestuurlijke rapportage te genereren. Deze bestuurlijke rapportage is primair bestemd om het college van B&W voor het gevoerde BAG-beleid verantwoording af te kunnen laten leggen aan de gemeenteraad. Secundair wordt dezelfde rapportage aangewend om verticaal verantwoording af te leggen aan de toezichthouder BZK. En met dit laatste wordt dan voldaan aan een wettelijke verplichting.

Informatie over de vragenlijst voor de zelfcontrole BAG

Opbouw van de vragenlijst

Blok 1 gaat over de borging van de procesvoering rond de BAG-administratie binnen de gemeente. Belangrijk is om vast te stellen dat de benodigde processen adequaat beschreven zijn en worden onderhouden. Daarenboven wordt ook gezien of de gemeente voldoende capaciteit beschikbaar heeft om de BAG-processen op een goed niveau uit te kunnen voeren.

Blok 2 behandelt de tijdige verwerking van mutaties, pandgeometrie en terugmeldingen. Actualiteit is een belangrijk kwaliteitsaspect voor de BAG. Er wordt hier een koppeling gelegd naar het kwaliteitsdashboard bij Kadaster.

Blok 3 gaat over de volledigheid van de BAG-administratie. Zijn alle hiervoor in aanmerking komende objecten in de administratie opgenomen? Ook volledigheid is een kernkwaliteitsaspect van de BAG.

Blok 4 richt zich op de juistheid van de gegevens in de BAG-administratie. Samen met actualiteit en volledigheid vormt juistheid het trio aan kernkwaliteiten van de BAG.

Blok 5 geeft gemeenten de mogelijkheid om verbeterplannen te melden.

Blok 6 geeft gemeenten de mogelijkheid te rapporteren over de in 2019 genomen verbetermaatregelen.

De professionele gemeente

Bij het toezicht BAG op basis van de zelfcontrole wordt uitgegaan van een zeker niveau van professionalisering van de gemeente:

- een adequate administratieve organisatie;
- een adequaat niveau van interne control/audit;
- een functionerend systeem van interne/horizontale verantwoording.

BZK wil bij het toezicht BAG de gemeenten benaderen als volwassen organisaties met een adequaat niveau van professionaliteit. Hieraan is ook het systeem van beoordeling gekoppeld. De beoordelingen zijn vastgesteld op voorstel van de gemeenten zelf.

Toelichting en guidance

De vragenlijst is voorzien van een toelichting bij de vragen en een guidance die de reikwijdte van de antwoorden verheldert.

Zelfcontrole met pluswaarde

Bij de vragen zijn naast de antwoorden ook tekstvakken opgenomen waarin de gemeente de gegeven antwoorden kunnen onderbouwen en waarin kan worden

aangegeven welke verbeteracties gepland zijn. Bedoelde tekstvakken zijn qua inhoud vrij, maar niet vrijblijvend om al of niet te gebruiken.

De inhoud van deze tekstvakken vormt een belangrijk deel van de rapportage die uit het systeem kan worden gegenereerd. Daarmee speelt het ook een grote rol in de verantwoording van B&W aan de gemeenteraad over het gevoerde BAG-beleid en de verantwoording aan de toezichthouder BZK.

Het belang van een verstandig gebruik van deze tekstvakken is hiermee dus evident. Hiermee wordt aangegeven dat gemeenten op een goede manier verantwoording willen afleggen over het gevoerde BAG-beleid, zowel horizontaal als verticaal.

Kwaliteitskader BAG

Recentelijk is in samenwerking tussen BAG AO, BAG BAO en BZK het Kwaliteitskader BAG geactualiseerd. Dit kader kunt u betrekken bij het beantwoorden van de vragen in de zelfcontrole BAG.

Scores

Om de prestaties van de gemeente met betrekking tot de BAG-administratie te kunnen benchmarken tegen die van andere wellicht vergelijkbare gemeenten, is een scoremethodiek aan de vragenlijst verbonden.

Afhankelijk van het gewicht van het onderwerp van de vraag en het daarbij gegeven antwoord, wordt een aantal punten toegekend. Aan het eind van de vragenlijst worden alle scores bij elkaar geteld.

Voor 2017, 2018 en 2019 is de lat voor de minimum score op 75% gelegd. Voor 2020 blijft de lat op 75% liggen. Dit heeft te maken met de implementatie van BAG 2.0. De aandachtblokken zijn gelijk gebleven. Er is een 6^e blok toegevoegd met actualiteiten. Deze actualiteiten betreffen de realisering en implementatiemaatregelen die in 2019 zijn gemeld.

Het puntenaandeel voor het blok Borging Proces is verhoudingsgewijs een stuk zwaarder dan het aandeel van de overige blokken. Dit heeft te maken met het gegeven dat de vragenlijst zelfcontrole primair uitgaat van 'het randvoorwaardelijke'. Hier wordt mee bedoeld 'heeft de bronhouder datgene in de processen geregeld en gezekerd, dat daarmee een adequate BAG-administratie gevoerd kan worden. En dit dan bezien vanuit een bestuurlijk-organisatorische invalshoek. De blokken 2, 3 en 4 fungeren op een meer tactisch niveau ,t.o.v. het strategische, en tellen daarom in de scores wat minder zwaar dan blok 1. De blokken 5 en 6 doen niet mee in de scores.

Uitvoering van de zelfcontrole BAG in 2020

ENSIA-systematiek

Met de uitvoering van de zelfcontrole BAG wordt aangesloten op de systematiek welke wordt gebruikt bij de zelfcontrole informatieveiligheid (BIO). Er wordt aangesloten op het tijdpad dat wordt gehanteerd bij ENSIA-BIO.

De vragenlijst zelfcontrole BAG wordt per 1 juli 2020 opengezet en ter beschikking gesteld aan de gemeentelijke coördinatoren ENSIA. De gemeentelijke ENSIA-coördinator zal de BAG-vragen binnen de eigen organisatie distribueren aan de BAG-collega's die voor invulling van de vragenlijst verder zorgdragen. De coördinator houdt in de gaten of voldoende voortgang wordt gemaakt en dat de volledig ingevulde lijst tijdig wordt ingeleverd (geüpload).

Te volgen tijdpad invullen en uploaden vragenlijst

Voor ENSIA BAG geldt dat de ingevulde vragenlijsten, inclusief de verplichte toelichtingen, uiterlijk 31 december 2020 geüpload dienen te zijn naar de centrale ENSIA-database.

Verantwoordingsrapportage

Wanneer de vragenlijst compleet ingevuld is geüpload naar de centrale ENSIA-database, stelt het systeem een concept-rapportage aan de gemeente beschikbaar. De rapportage dient te worden aangevuld met bestuurlijke verantwoordingsgegevens van het college van B&W. Deze bestuurlijke verantwoording is een verplicht onderdeel van de rapportage. Wanneer de verantwoording niet wordt gegeven of anderszins niet als zodanig gelezen kan worden, zal de toezichthouder de rapportage niet accepteren. Nadat het college de bestuurlijke verantwoordingsrapportage heeft vastgesteld, brengt het deze ter kennis aan de gemeenteraad. De bestuurlijke verantwoordingsrapportage dient uiterlijk 1 mei 2021 geüpload te worden naar de centrale ENSIA-database voor de verticale verantwoording naar de toezichthouder BZK (de minister van BZK).

De bestuurlijke verantwoordingsrapportage is voor zowel het horizontaal als het verticaal toezicht van groot belang.

Verticaal toezicht

Elke gemeente legt de verticale verantwoording af over de BAG aan de toezichthouder BZK. Elke gemeente is verantwoordelijk voor zijn eigen BAG-administratie. Gemeenschappelijke regelingen of andersoortige samenwerkingsverbanden kunnen en mogen de verantwoording niet van de gemeente overnemen.

Te leveren inspanningen gemeente

We gaan ervan uit dat de vragenlijst BAG, inclusief de hierbij horende toelichtingen, ongeveer binnen één dag ingevuld moet kunnen worden. De bestuurlijke verantwoordingsrapportage opstellen zal ook ongeveer een dag in beslag nemen. Deze laatste zal echter wel een wat grotere doorlooptijd hebben, omdat hier nog besluitvorming door het college van B&W aan vastzit.

Voor inhoudelijke vragen over de vragenlijst kan contact worden opgenomen met BZK: Toezichthouder-BAG-BGT-BRO@minbzk.nl

Voor vragen over de werking van tool kan contact worden opgenomen met ICTU: ensia@ictu.nl.

Voor vragen over implementatie en alle overige vragen: ensia@vng.nl.